

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.

N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un gir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 200

Scrisori acfrancate nu se primesc.

La luptă!

Ministrul Berzeviczy a dat la lumină planul său privitor la schimbările ce vrea să le facă în legile școlare.

Vrea, întâiu de toate, să țină copiii în școală până la vârsta de 15 ani, ca să fie astfel vreme mai multă a-i învăța ungurește pe Români, Sârbi, Nemți și Slovaci.

A doua: vrea să înăsprească legile d'acum așa fel, ca învățătorul român, sârb ori de alt neam dacă nu va arăta în școală atâta zel cât cere ministrul — să-l facă pe bieții copilăști să știe ungurește cât mai de grabă — împotriva unui astfel de învățător să se ia măsuri aspre: să fie pedepsit și chiar dat afară din slujbă.

A treia: vrea să ne silească a da învățătorilor plată cel puțin 800 coroane, ear dacă nu putem, dă el cât e până la 800, iar în schimb să pună mâna pe școală.

A patra, și asta-i mai isbitor: învățător numai așa va putea ajunge cine-va dintre ai noștri, dacă: 1) va da examen de sfârșitul anului față fiind un trimis al ministrului, care va ști el să caute nod în papură; 2) dacă examen pentru a lua diplomă va face la preparandia (ungurească) de stat. Ceea-ce însemnează că în preparandiile noastre ori se va propune și învăța ungurește, ori se vor închide.

A cincia: pedepse grozave pentru părinții cari nu-și vor trimite copiii la școală.

O primejdie mai mare nu s'a deslănușit asupra noastră. De aceea toți Românii s'au și cutremurat: nu de frică însă, ci de îndrăzneala unui ministru care în acest chip vrea să tragă dungă peste drepturi ce avem înscrise în lege...

Și hotărâri mari s'au luat pentru apărarea școlilor noastre. Cel mai de frunte, cel mai sus puși: **Mitropolitul și Episcopii celor două biserici române** se vor duce la Budapesta, să spună stăpânirii că odată cu capu nu se învoesc să se aducă asemenea lege. Se vor duce, d'asemeni, și la M. Sa Impăratul să-l roage cu fiască supunere a nu da voie sfetnicului Său să ne cerce în așa chip aspru.

Se înțelege, nu putem ști ce vor fi în stare a isprăvi: asculta-i-va Berzeviczy, sfetnicul M. Sale și M. Sa simți-se-va îndemnat să atragă El luarea aminte a ministrului să nu întindă așa tare coarda.

Un lucru știm însă: Românimea întreagă îi va însoți pe Prea Sfințitul părinți în drumul lor cu dragoste și cinste fiască. Fie ca pasul lor să aducă liniște în sufletele noastre îngrijorate.

Dacă însă lupta ne așteaptă, lupta împotriva ministrului năpraznic, fie: ne vom face și atunci datoria, și dacă stăpânirea va

aduce legi și fără voința noastră, să se știe cel puțin, că n'am lăsat să ni-se ia, țără a-l apăra, un singur drept... Ear dintre drepturi numai acele sunt pierdute pe cari popoarele de bună voie le lasă!

Românii să dea însă cu acest prilej dovezi strălucite că nu se găsește între ei unul singur, cu a'ât mai puțin vre-o corporațiune — sinod ori congres — care să abzică de drepturi în ființă, să se supună fără împotrivire măsurilor numai ministru înverșunat.

Să ne ridicăm, ca un singur om, cu toții. Să se convoace sinoade și chiar congresul național să fie convocat... Să se țină adunări cu poporul și până la M. Sa să îndreptăm cuvântul nostru.

Lumea întreagă să știe că nu vroim să ne lăsăm batjocoriți d'un ministru șovinist din cale afară.

Renta dela Brașov. Acum după-ce am dat alarma în privința celor ce se făptuesc cu renta dela Brașov și mai ales după-ce am ridicat vëlul d'asupra pertractărilor dintre stăpânirea ungurească îndrăzneată și Mitropolia timidă, ca să nu folosim un cuvânt mai aspru, — stăpânirea ungurească din Budapesta află necesar să între și ea în discuție, publicând în „Budapesti Hirlap“ un comunicat.

Și acest comunicat întărește tot ce am scris noi în articolul dela 14/27 Aprilie și d'atunci încocoact și este, dimpreună cu cele scrise la 2/15 Maiu de gazeta brașoveană o dovadă mai mult de nerușinea ziarului „Telegraful“, care îndrăznea să desmintă ceea ce noi afirmam și stăpânul său știe bine de multă vreme.

Eată ce scrie adică „Budapesti Hirlap“ dela 17 Maiu:

„In cât privește trăgânarea asignării rentei de anul trecut și anul acesta, asta se întâmplă nu din cauza că guvernul ar excepționa socotelile înaintate pe cei doi ani. Întârzierea plătitii rentei, după cum suntem informați dela ministerul de culte în genere nu-i din cause politice și toată întârzierea nici nu e din cauza ministerului“.

Va să zică și officios se confirmă spusele noastre că de două ani guvernul întârzie cu plătitirea și că Mitropolitul a dat socotelile guvernului unguresc, nesocotind astfel legea noastră autonomă.

Și încă ceva: guvernul protestează că ei ar fi cauza întârzierii plătitii rentei. Dar atunci cine e cauza? Vădit că guvernul acuză pe Mitropolitul care nu a cerut destul de energic și din vreme renta ori că a înaintat socotelile excepționabile.

Ori cum ar fi: conflict există, renta pe anul acesta nici până acum nu e dată, deși din anul școlar mai este numai o lună.

Înțelegem de ce „Telegraful“ tace ca pește.

EPISCOPUL ARADULUI DESPRE PROIECTELE LUÎ BERZEVICZY.

Primind pe redactorul ziarului „Aradi Közlöny“ și venind vorba despre proiectul de revizuire a învățământului elementar, cu privire la examinarea preparandiștilor noștri, P. S. Sa Episcopul I. I. Pap a zis:

— Asta socot că lovește în autonomia noastră bisericească; Statutul Organic al nostru, sancționat de M. Sa Regele, dispune cum să se facă examenele de cualificațiune a învățătorilor noștri și noi ținem cu toată hotărârea la această lege. Dreptul de controlare al statului este asigurat și acum prin faptul că inspectorul școlar regesc ia parte la examen și pune întrebări directe candidaților de învățători. De altfel observ că în preparandia noastră elevul care n'a prestat progres în studiile maghiare tot așa de îndestulitor ca în celelalte, nici nu este lăsat să treacă examenul de clasă.“

Venind vorba despre politica națională a învățătorilor, care de asemeni vrea Berzeviczy s-o oprească, P. S. Sa Episcopul a zis:

— Nu știu ce înțelegi D-Ta sub poli' națională. Eu cu politica nu mă ocup, după știu: am spus-o și eu prilejul instalării în scaun episcopesc — că nu m'am ocupat cu politica. Dacă însă un învățător ajunge ales în vre-o corporație (comitatensă ori comunală) ori că la a-legeri votează într-o parte ori alta, ori că spriginește pe candidatul naționalist, eu așa cred, asta se ține de drepturile lui politice în cari eu nu-l pot opri.“

Privitor la purtarea ca cetățeni a învățătorilor din Diecesă, a zis:

— Nu cred ca învățătorii celorlalte confesiuni să fie cetățeni mai credincioși statului și țării, ca cei români.

Că ici-colo pot să fie abateri, dar unde vei găsi pădure fără uscături? Nu trebuie să judecăm însă privind excepțiile.“

Intrebat ce crede despre statificarea școlilor confesionale, a zis:

— Ca prelat, părerile mele în privința asta nu pot fi îndoiioase. Câtă vreme avem autonomie bisericească întărită de M. Sa, nu putem sprigini statificarea școlilor. Dar nu numai în virtutea poziției ce ocup, dar și în virtutea convingerii mele sunt contra statificării școlilor, pentru-că instrucția poporului este în strînsă legătură cu educația religioasă și astfel și instrucția aparține chemării bisericii.“

Se înțelege că numitul ziar unguresc nu e de loc încântat de vederile episcopului Aradului. Cu atât mai mulțumiți sunt însă fii pe care-i păstorește P. S. Sa. Când ministrul dă năvală asupra școlilor noastre cu atâta înverșunare, episcopii români trebuie să se arate și ei hotărâți întru apărarea așezămintelor peste cari au fost puși părinți!

Despre introducerea limbii românești în biserica Românilor.

Discurs rostit la 21 Martie (3 Aprilie) 1904 în ședință solemnă a Academiei române din București

sub președinția

M. Sale Regelui

de

Ioan Bianu.

(Urmare).

Se încheie domnia lui Mateiu Basarab și încetează ear activitatea literară bisericească timp de trei-zeci de ani, dar Românii păstrează cu stăruință în slujbele bisericești limba slavă, care în fața propagandei calvine va fi socotită încă mult timp înainte ca un semn caracteristic al ortodoxiei, ear introducerea limbii poporului în biserică va fi socotită și combătută ca o tendență protestantă calvinistă.

Activitatea literară religioasă se reîncepe, de astă dată în Moldova, de zelesul prelat și cărturar Dosofteiu, episcop la Huși și la Roman, apoi 15 ani Mitropolitul țării (1671—1686). De unde a venit acest prelat și unde și-a câștigat întâia învățatură nu știm; el avea însă multă știință de carte pentru acel timp și cultură polonă, așa în cât probabil este să fi învățat la Kiev sau într-o mănăstire de aceeași școală. Dosofteiu a primit fără îndolală unele idei protestante; așa se explică faptul că dînsul, prin muncă grea de „cinci ani foarte cu osârdie mare“ a făcut în limba românească Psaltirea versificată, lucru cu totul protestant; și apoi că era cu totul câștigat pentru ideea de a introduce pe de-a întregul în locul celei slave limba românească în toată slujba bisericească.

Pentru realizarea acestei idei — pe lângă mai multe prețioase cărți de învățatură religioase traduse și tipărite de dînsul — el a tradus și tipărit întâia oară cu totul în limba românească câte-va din cărțile principale ale cultului; Liturgia la 1679 și 1683, Molitvenicul la 1681, Octoiul la 1683.

Lucrarea Mitropolitului Dosofteiu a rămas însă o încercare cu totul izolată și făcută într-o epocă prea agitată în Moldova, în cât nu printr'însa se putea înlătura tradiția seculară.

Lucrarea cu rost se reia în Țeara Românească, în timpul celor două domnii, a lui Șerban Vodă Cantacuzino (1679—1688) și a lui Constantin Brâncoveanu (1688—1714), de doi mari Mitropoliți, Teodosie și Antim, și alți câțiva prelați cărturari.

La 1680 luminatul Mitropolit Teodosie reîncepe lucrarea, de unde a lăsat-o la 1651 Mitropolitul Ștefan, făcând un mic pas înainte. El tipărește cu cheltuiala lui Șerban Vodă una după alta trei cărți românești, Liturgia la 1680, Evanghelia la 1682 și Apostolul la 1683, cari se împart în dar în toată țeara, cu scop cel puțin tot atâta politic cât și bisericesc.

În fruntea „Liturgiei“ dela 1680 Mitropolitul a tipărit o minunată scrisoare de închinare către Domn, pe care o numește cu vorbe latine „Epistola dedicatoria“ și în care — după ce arată cât este de greu a se folosi cărțile în limbi străine — zice:

„Aceasta dar văzând și noi, că necum lipsește în limba noastră de a fi ca să înțelegă Nărodului, ce încă și mulți, de nu mai mulți Preoți, și alalt cîn beserecesc de a cunoaște orânduiala și ținerea ei cum a să sluiți trebuie, și fiește care la vremea ei, de a se zice și de a se glăsi, putincioși nu sânt. Și mai vartos aciasta și den neînvățatură, și den neînțelegeră limbii pogoară, care noao jalnic și plânguros lucru iaste într'atâta micșorare și călcare rodului nostru cestui rumănesc, carele odată, și elū numărat între puternicile neamuri, și între țarii oamenii să număra, iară acum atâta de supus, și de ocărât iaste, cât nice învățatură, nice știință, nice armă, nice legi, nice un obicei într' un tot rodul, ce să pomeniște astăzi rumân nu iaste, ce ca nește nemernici și orbi într'un obor învârtindu-se și înfășurându-se, dela streini și dela varvari, doară și dela vrăjmașii rodului nostru, cer și să împrumuteză, și de carte și de limbă, și de învățatură. O grea și durasă întâmplare!

„Însă dar, ca de tot în praf și în cenușă lucrurile noastre să nu se ducă, drept că cât neștine va putea pentru-ca să ajute rodul și feliul lui datoriu iaste; și măcar o scântee către atâtea miile ale altora la focuri mari ce se ved zgândărând, de a lumina dentr'un tăciunaș cât de mic, încă neștine a o lăsa și a se lenevi de a nu o mișca ne trebuie. Precum și noi acuma pentru folosul cunoscând al nemului nostru, mai vartos ai ceteri Besericești, nevoit-am deci asta dată de am dat în lumină Liturgia, și nu mai mult alta am făcut (săvai că gândim că altă dată ca aceasta nu s'au făcut), fără cât tipicul ei tot di pe izvod grecesc pre orânduiala lui, pre limba noastră am întors, pentru-ca preoții și diaconii, măcar cât de puțin ar ști, lesne să se povățuiască, de a putea cunoaște, ce iaste a face, și a sluiți. Iară Liturgia toată a o prepune pe limba noastră și a o muta, nice am vrul, nice am cutezat, drept mărturisesc pentru multe alte pricini ce m'au împins, săvai că și pentru scurta limba noastră ce iaste: o am făcut și pentru lipsa dascăliilor (cum

am zis) ce nu sânt într' un ticălos rodul nostru și pentru neînțelegerea năroadelor, tainile ce sânt și ce însemnează. și pentru neobiciaiul beserecii noastre ce până astăzi, astăzi n'au ținut“.

Aceste mișcătoare cuvinte ale Mitropolitului Teodosie dela 1680 ne arată că nici nu putea fi încă vorba de a se scoate limba slavă din slujba bisericii și a se pune în locul ei cea românească.

Un hotărît pas înainte se face totuși atunci chiar sub autoritatea cuvântului Domnesc: la 1682 se tipărește românește Evanghelia și la 1683 Apostolul spre a se ceti în biserică în limba poporului. Insuși Domnitorul se pune cu numele său în fruntea acestor două cărți, pe cari le dă în „dar pe la toate bisericile țării noastre“. Despre Evanghelia zice Domnitorul: „Ne-am nevoit de am săvirșit acest lucru dumnezeesc, sfântă această Evanghelia... poruncit-am fratelui nostru Iordachie Cantacuzino vel Stolnic de o au îndreptat... alcătuiindu-se și sfintele cuvinte spre mai aleasă înțelegere a limbii românești“; iar despre Apostol spune: poruncit-am a știuților și învățaților... de au tălcuit sfânta scriptură cea nouă spre bună înțelegerea a limbii noastre“.

Șerban Vodă a introdus deci în serviciul bisericesc cetirea Evangheliei și a Apostolului în limba românească, cari și ele se cetiau până atunci slavonește.

Peste Carpați, după 1680, vedem tot mai des cărțile de slujbă bisericească prefăcute cu totul în românește, fără cântări slavone; aceasta se vede nu atât din cele câte-va cărți tipărite la îndemnul Calvinistilor, pe atunci încă în cei din urmă ani de putere (Ciaslovetul la 1685, Rânduiala Diaconstvelor la 1687, Moltivenic la 1689), cât mai ales din cărțile manuscrise, cari în număr destul de mare ne-au rămas din acel timp, Ceaslov, Octoi și altele. Acestea arată că preoții pe acolo nu mai puteau face slujbe sfinte în slavonește și începuse a le face românește după cărți traduse și scrise cu mâna mai ales de un dascăl. mers în țeara Crișurilor din Moldova, numit Vasile Sturzea Moldoveanu.

Dar nu la bieții Români de peste Carpați avem să căutăm păstrarea sau părăsirea conștiință a vechei tradiții slavone în ritul bisericesc, nici în Moldova, unde — după plecarea Mitropolitului Dosofteiu la 1686 — activitatea literară religioasă încetează aproape cu totul până spre sfârșitul secolului XVIII. Acea tradițiune s'a păstrat în Țeara Românească, unde Vodă Brâncoveanu, urmând lui Șerban-Vodă, voia să întunece într' un tot domnia acestuia.

În lunga domnie de 26 ani a lui Brâncoveanu s'au făcut în țeară mai multe tipografii mari la Snagov, Buzău, Rîmnic, București; —

Cuvântarea M. S. Regelui Carol I

rostită la

Academia Română în 21 Martie 1904.

NICOPOLE

4

1396—1877—1902.

Reținut în Ungaria prin luptele sale cu Polonii și Venețienii, Sigismund năzuia totuși la această demnitate. Spre a-și susține candidatura, el avea nevoie de sprijinul sigur și credincios al Comitelui de Zollern, vechiul său tovarăș de luptă. În acest scop Sigismund îl imputernicește cu dreptul său electoral ca margrav al Brandenburgului, declarând că deși a amanetat această țară vărului său Jodocus, totuși și-a rezervat dreptul de vot. În urma silințelor Comitelui de Zollern, Sigismund este proclamat ales cu patru glasuri.

O parte din electorii contestă însă alegerea și în urma unui nou scrutin Jodocus, margrav al Moraviei, este proclamat cu cinci glasuri. Moartea neașteptată a lui Jodocus lasă câmpul liber lui Sigismund, care este în fine recunoscut ca rege al imperiului, recăpătând tot odată și marchisatul de Brandenburg.

Mai mult ca nici odată noul împărat avea trebuință de sfaturile Comitelui de Zollern, bun cunoscător în trebile imperiului; îl chemă dar la Buda și drept de recunoștință îl numește locțiitor al său în Brandenburg, cu însărcinare de ocărnuire.

Comitele de Zollern pleacă la 1412 în marchisat. Acolo găsește o stare vrednică de jale, o lipsă desăvârșită de administrație, nesiguranța, locuitorii asupriți și prădați de către nobili, care sunt adevărați stăpâni ai țării. Comitele de Zollern își dă seamă de greua însărcinare ce a luat. Neascultat de nobilime, el e silit a începe în contra fiecăruia un adevărat războiu pentru a impune autoritatea sa. Represiunea, este neînduplecată, dar liniștea și ordinea sunt restabilite.

Tocmai doi ani în urmă, la 1414, Sigismund poate veni în Germania spre a urma lucrările marelui sobor dela Constanza, cerut de dînsul, pentru a pune capăt greutăților și certurilor izvorite din alegerea a trei papi de odată. Acest sobor ținu aproape patru ani.

În războiul dela 1377 pentru neatrănare, vechia cetate Nicopole a devenit o poziție strategică de mare însemnătate în tot timpul luptelor dimprejurul Plevnei, căci ea a fost baza de operație a oștirilor aliate și punctul de legătură cu România.

Hotărîrea luată de armata rusească de a trece Dunărea între Șiștov și Nicopole impunea supravegherea de aproape a acestei din urmă cetăți. Pentru acest sfârșit s'a concentrat o brigadă și trei baterii din corpul al 9-lea rusesc la T. Măgurele, unde se aflau deja stabilite șase baterii de asediu.

La 14/26 Iunie, în prezența împăratului Alexandru II, focul se începu asupra cetății Nicopole, care nu întârzie a răspunde. În același timp toate bateriile de pe linia Dunării, dela Calafat până la Oltenița, deschid un foc viu ca prevestire a unei acțiuni serioase.

La 15/27, Iunie, trupele rusești trec Dunărea la Șiștov și așează apoi un pod pe vase. Flancul lor stâng, dincolo de Dunăre, amenințat prin vecinătatea cetății Nicopole, impunea stăpânirea ei cât mai grabnică.

La 18/30 Iunie, Marele duce Nicolae își scrie la Zimnicea că corpul al nouălea rusesc este gata de a trece Dunărea și roagă ca divizia a patra română să ocupe Flămânda și Turnu Măgurele, unde va rămâne artileria rusească. La 19/1 răspund că al șaptelea regiment de linie și o baterie, cari se aflau la Islaz, vor trece Olțul și se vor duce la Turnu; fac totuși oare-cari rezerve în privința întinderii prea mari a liniei române și asupra necesității de a avea aceste trupe în mână pentru o eventuală operație între Calafat și Corabia. Tot-odată înștiințez pe Marele duce despre eșirea lui Osman Pașa din Vidin și înaintarea lui spre răsărit cu cinci-spre-zece batalioane și două baterii.

La 23 5 Iulie, în urma unei noi cerere, mai pornesc la Flămânda al cincilea de linie, al treilea de călărași și o baterie.

La 26/8 Iulie, un regiment de Cazaci intră în Plevna, de unde gonesc pe Turci, puțin la număr; a doua zi însă câte-va batalioane trimise alungă pe Cazaci și reiau Plevna.

În sfârșit la 29/11 Iulie, corpul al 9-lea rusesc, acoperit de cavaleria sa, înaintază spre Nicopole. La 1/13 Iulie, bateriile de asediu și bateriile române dela Turnu, Flămânda și gura Olțului deschid focul asupra Nicopolei. Spre seară avant-gardele rusești sosesc înaintea cetății, o brigadă de Cazaci ocupă drumul spre Plevna, ear noaptea se așează baterii pe locuri acoperite cu

s'au tipărit cărți bisericești, și de slujbă și de învățatură, mult mai multe ca până atunci, mult mai mari și mai bogate. Atunci s'au tipărit întâia oră la noi, la Buzău, de Episcopul Mitrofan, Minele cele mari în 12 volume și toate cărțile de slujbă ale ritului ortodox, în forma lor cea mai dezvoltată. În toate aceste cărți tipărite în anii 1698 — 1702, românește sunt tipărite numai arătările tipicului și cetirile. Evangelia, Apostolul, și celelalte cetiri; iar toate cântările tot ce auzea creștinul din gura preotului dela altar și dela cântărețul din strană, toate se rosteau numai în limba slavă până spre sfârșitul domniei lui Brâncoveanu.

Dar iată un fapt interesant din acest timp, tocmai pentru că este izolat: un prelat progresist, foarte probabil neobositul cărturar și tipograf Antim Ivireanu, a voit să facă în românește serviciul cununiei unuia sau mai multor fii domnești, beizadele, cum se zicea atunci. A tradus spre acest scop românește slujba logodnei și a cununiei, adăugând la sfârșit o rugăciune deosebită spre a se rosti în fața Domnului pentru fericirea lui și a familiei domnești. Această traducere, frumos scrisă, se găsește lipită lângă un exemplar legat al cărții nespre Botez și Mir tipărită la 1651.

(Va urma.)

400 milioane pentru oștire.

În sinul Delegațiilor adunate la Budapesta s'a urmat de trei zile mari discuțiuni asupra proiectului de buget al armatei comune. Ministrul împărătesc a cerut nu mai puțin ca 400 milioane coroane, și atât între delegații austriaci cât și între cei maghiari unii au găsit că prea se cheltuiește mult pentru armată. Ungurii sunt mârșniți mai ales că cea mai mare parte din banii ce se cheltuiesc pe muniții se duc în Austria, deoarece acolo sunt toate fabricile cari fac lucrurile trebuincioase armatei.

Ministrul Pittreich a arătat că suma asta e neapărat trebuincioasă, deoarece trebuesc multe de toate și împărăția nu poate fi fără armată mare și bine îngrijită.

Delegațiunile au votat apoi, în cele din urmă aseastă sumă.

Serbare mare în Nădlac.

Tinerimea universitară la Nădlac. — Producțiunea meseriașilor. — Țărănimea bravă.

Serbarea culturală ce se va da la Rusali în frunțașă comună Nădlac promite a fi un adevărat eveniment în viața noastră culturală. Pentru petrecerea în pădure și reprezentățiunea ce plănuseră bravii Nădlăcani, meseriași și țărani, vor veni și studenții români universitari din Budapesta, cari, ca și la Ghioroc (începutul a fost norocos!) vor cânta și declama și ei. Se vor aduna pentru acest prilej la Nădlac satele de pe toată valea Murășului dela Arad în jos. Vor veni din Bănat, până dela Banat-Comloș și Sân.-Miclăușul-Mare.

Meseriașii vor juca o piesă teatrală și peste tot, un program bogat se va întocmi și executa.

Deja s'a ales un comitet care să ducă la bun sfârșit totul. Iar dată fiind buna înțelegere și dragostea frățească ce s'a sălășluit între Români d'acolo, este sigur că totul se va petrece așa fel, încât să mulțumească pe toți câți vor grăbi să mărească prin prezența lor succesul acestei serbări.

Din parte-ne felicităm cu dragoste pe frunțașii cari și în acest chip țin să țină în Români trează conștiința de neam.

Pentru nenorocirii dela Aleșdi.

Dr. Mihail Popovici (Brașov), președintele „României June” din Viena, a trimis pentru ajutorarea nenorocirilor dela Aleșdi 50 coroane.

Fie ca pilda aceasta să aște încă numeroși imitatori.

Răsboiul ruso-japonez.

După izbânzile de pân'acum strălucite, armata japoneză înaintează victorios pe întreaga linie deșertând mereu Mandșuria de Ruși. Astfel să vestește, că în izbânzi bo-

gatul general japonez Kuroki a ajuns deja în apropierea Mukdenului. Vestea asta a venit prin Londra, și dacă se adevărește, atunci în privința iușelei nici o armată nu se poate compara cu cea japoneză.

Vestea sosită erî din izvor american despre pretinsa luptă decisivă dintre armatele dușmane priore știrile sosite azi nu se confirmă. Atâta însă reese ca sigur, că în curând, deja în zilele astea se așteaptă în întreaga lume cu încordare mari evenimente. Aceasta probabilitate este întărită și prin împrejurarea, că trupele principale ale generalului Kuroki se află la o îndepărtare de 30 mile de Mukden, ceea-ce înseamnă un marș de câteva zile. Astfel o luptă crâncenă are să se întempele încurând.

Multe versiuni circulă și în privința numărului combatanților japonezi, cari operează spre nord-ost de Mukden. O versiune susține că numărul acestei armate se urcă la 60.000 luptători, cari cu toată truda eclerorilor ruși n'au putut fi descoperiți unde se află.

Este cu puțință că această armată înaintează dinspre nord către Mukden, iar o armată, constătătoare din circa 6 diviziuni cu 130—140.000 luptători grăbește dinspre sud spre Mukden, pentru a ataca pe Ruși dela spate.

Londra, 18 Maiu. Dail Maily vestește, că Japonezii după un bombardament de mai multe zile au ocupat orașul Dalni.

Petersburg, 20 Maiu. După un raport oficios, armata rusească a părăsit de trei zile cetatea Niucivang, retrăgându-se din fața Japonezilor cari înaintează cu o putere mare. Se crede că 200.000 este numărul Japonezilor cari au și ocupat cele mai însemnate locuri din Mandșuria. Rușii pustiesc tot de unde se retrag.

Tokio, Adm. Togo vestește, că în apropierea portului Arthur încrucișătorul Hatzuge a ciocnit din cauza negurei cu încrucișătorul Yosimo, care s'a scufundat. Numai doi marinari au fost scăpați. În ziua aceeași Hatzuge atingându-se de o mină, de asemenea s'a scufundat. 300 soldați au fost scăpați.

lucrări de pământ. A doua zi dimineața, din ambele țermuri ale Dunărei, nouăzeci și două tunuri aruncă ghiulelele lor asupra Nicopolei. O divizie a corpului al 9-lea înaintează spre valea Osmei și, în urma unei lupte înverșunate, ocupă satele dimprejurul cetății precum și podul de peste Osma. Turcii se retrag spre Nicopole, lăsând în stăpânirea Rușilor înălțimea dela Samovit. Dela răsărit, o brigadă de infanterie, susținută de cavalerie, atacă retrășamentele înaintate cu atâta vioiciune, în cât Turcii, după o bărbătească împotrivire, sunt siliți a da înapoi spre cetate, care se află ast-fel încunjurată din toate părțile și strinsă de aproape. Noaptea pusesse capăt acestei lupte sângeroase, la care infanteria și bateriile române participase cu un foc viu, mai ales în momentul retragerii Turcilor din poziția dela Samovit. Seara înștiințeze iarăși pe marele duce că o nouă coloană turcească de douăzeci și cinci de batalioane cu cavalerie a eșit din Vidin mergând spre Rahova.

La 3/15 Iulie se hotărîse luarea cetății cu forța și de dimineață tunurile bubuiau din nou spre a pregăti asaltul, însă comandantul cetății ridică steagul alb pe meterez. Focul încetă și un parlamentar oferî predarea sub condiția liberei retrageri a trupelor turcești. Cererea fu respinsă și comandantul silit a se închina voinței invingătorului. Doi pași și șapte mii soldați, dintre cari trei sute răniți, depuseră armele, șese steaguri, o sută-trei-spre-zece tunuri, peste zece mii puști și două munitoare fură cucerite.

Armata rusească perdu în această luptă un general, treizeci și unul oficeri și o mie două

sute șeptezeci și nouă oameni. Turcii aveau aproape o mie morți.

Prin înlesnirea ce a dat operațiunilor ulterioare, căderea cetății Nicopole poate fi privită ca unul din cele mai însemnate evenimente ale războiului.

La 8/20 Iulie ni-se cere ca trupele române dela Turnu-Măgurele să ocupe Nicopole și ni-se arată dorința sa ca prizonierii Turci să fie escortați de călărași până la cea mai apropiată etapă rusească. Aceste propuneri nu sunt primite. Tot la 8/20 Iulie o divizie a corpului al nouălea are o luptă crâncenă la Plevna și e silită a se retrage spre Nicopole cu o pierdere de șeptezeci și cincî ofițeri și peste două mii oameni. Plevna era ocupată de trupele lui Osman Pașa, despre a cărui plecarea din Vidin anunțasem pe marele duce Nicolae.

La 11/23 Iulie primesc o nouă cerere din partea împăratului Alexandru pentru ocuparea cetății Nicopole, spre a face disponibile trupele rusești de acolo. La 13/25 Iulie aceasta cerere este refuzată și primită.

La 17/29 Iulie, cei dintâii ostași români pun piciorul pe acest pământ, unde luptase Mircea cu aproape patru veacuri înainte. Regimentele al cincilea de linie și al patru-spre-zecelea de dorobanți, cu al treilea și al optulea de călărași, trec Dunărea la Turnu-Măgurele pe vase mari și sunt primite cu toate onorurile de generalul Stolipin, comandantul cetății Nicopole. Regimentele al patru-spre-zecelea de dorobanți și al optulea de călărași ocupă orașul, un batalion din al cincilea de linie păzește podul de peste Osma spre Rahova, iar celalalt batalion drumul spre Plevna.

Regimentul al treilea de călărași este trimis înainte, însărcinat cu serviciul de recunoașteri. Trecerea acestor trupe din divizia a patra pe teritoriul Bulgariei s'a admis, cu condiția ca ele să rămână sub a mea comandă și cu dreptul de a dispune de ele ori unde vom avea trebuință.

La 19/31 Iulie se ivește o nouă ciocnire între două corpuri de armată rusești și trupele lui Osman-Pașa. Lupta fu înverșunată și vitejească din ambele părți; spreseară bătălia era pierdută pentru Ruși, cari sunt siliți a se retrage; o sută șeptezeci oficeri și șapte mii oameni rămân pe câmpul de luptă. În aceeași seară târziu, primesc o depeșă a Marelui Duce Nicolae, prin care mă roagă a trece grabnic Dunărea cu toată armata spre a veni în ajutorul trupelor amenințate. Se dă diviziei a patra ordinul de a se concentra la Nicopole și de a sprijini armata rusească unde va fi nevoie.

La 22/3 August înștiințez pe Marele Duce că, cu toate greutățile unei schimbări a liniei noastre de operație, o voină mută, și că sunt gata a coopera cu trupele sale pentru luarea Plevnei, devenită o primejdie permanentă pentru armata imperială. Podul pentru trecerea Dunărei va fi stabilit între Izlas și Corabia. Cer însă un răgaz de 8 zile pentru pregătiri și intrarea în acțiune.

La 23/4 August, Marele duce îmi mulțumește că am pus divizia a patra la dispoziția sa, cerându-mi și pe a treia. Fiind informat că nici o acțiune serioasă nu va fi începută înainte de sosirea a șese divizii nouă din Rusia, am în răspunsul meu.

(Va urma.)

UN IUBILEU.

Publicăm mai la vale invitarea—program, intrată la redacțiunea noastră, din care se vede că preoțimea și poporenii protopresbiteratului Mehadiel, profitând de ocaziune, s'erbătoresc pe vrednicul lor protopop, pe on. domn *Mihail Popovici* din incidentul împlinirii unui serviciu de 30 ani de protopopie.

Activitatea dezvoltată de acest binemeritat bărbat al neamului nostru dela începutul carierei sale publice, participarea acestui veteran servitor al bisericii noastre la toate luptele, mișcările și manifestațiunile mai însemnate din viața noastră bisericască, școlară și națională din ultimii 40 de ani, e cunoscută întregului public românesc, și cu deosebire cetitorilor «Tribunei» de odinioară și de acum, așa, că în sărbătorile puse la cale noi vedem un act de pietate și adâncă venerațiune, ce-l sevîrșesc credincioșii tractuali față cu persoana harnicului lor șef, sărbătorindu-l în mod demn de poziția ce o ocupă numitul domn protopresbiter în sinul bisericii și al neamului nostru.

După informațiunile primite, d-nul protopresbiter *Mihail Popovici* încă în 24 Noembrie a. tr. a împlinit 30 de ani, de când stă în fruntea tractului grăniceresc al Mehadiel.

Din considerare însă, că acest dat cade în postul Crăciunului, când, după așezămintele bisericii noastre nu pot avea loc petreceri șgomotoase, împreunate cu cântări profane și muzică, inițiatorii sărbătorilor au pus termenul lor pe ziua de 10/23 Maiu a. c.

Toți acei prieteni, stimători și cunoscuți ai numitului domn protopop, cari sau din nebagare de seamă, sau din necunoșterea adresei lor, n'au primit invitare specială din partea comitetului arangiator la solemnitățile iubileului, binevoească a se considera prin aceasta de invitați.

Tot din acest incident s'a creat, precum aflăm, din contribuiriile preoților tractuali, o *jundățiune de 1000 cor.*, în amintirea acestui eveniment din viața tractului, care fundățiune va purta numele *Mihail Popoviciu*, și

despre menirea căreia va dispune iubilantul după consultarea unei comisiuni, designând de d-sa din sinul preoțimei tractual.

Aci dăm loc invitării lansate de comitetul arangiator :

Veneratul nostru șef tractual, binemeritul protopresbiter al tractului Mehadiel, p. o. domn *Mihail Popoviciu* la finea lui Noembrie al anului trecut a împlinit 30 de ani de serviciu ca protopresbiter.

Această împrejurare a dat ansă și prilej bine-venit clerului și poporului gr.-or. rom. al acestui tract, ca, în justa apreciere a meritelor realizate de susnumitul domn protopresbiter în restimpul indicat atât pe terenul bisericesc-școlar, cât și pe cel național românesc, să-și manifesteze simțemintele sale de venerațiune, iubire și grațitudine în mod sărbătoresc și demn de persoana, ce voim s'o sărbătorim.

Terminul comemorării acestui considerabil restimp jertfit binelui obștesc e ziua de 10/23 Maiu a. c.

Comitetul aranjator instituit din acest incident a stabilit următorul

PROGRAM :

1). În presara zilei de 10/23 Maiu la orele 9 conduct cu torțe și iluminarea malului dunărean din fața locuinței domnului protopresbiter prin aranjarea de focuri artificiale.

2). Serenadă, dată de Reuniunea de cântări din Bozovicu

3). Salutarea iubilantului din partea tractului.

4). În ziua de 10/23 Maiu serviciu divin cu predică festivă la orele 9 $\frac{1}{2}$ a. m. Răspunsurile va executa reuniunea de cântări din Bozovicu.

5). La 11 $\frac{1}{2}$ ore recepțiunea delegațiunilor.

6). La 2 ore p. m. banchet în restaurațiunea dela otelul „Regele Ungariei“, de cuvertă 4 coroane.

7). La 4 ore p. m. petrecere poporală în curtea bisericii gr.-or. rom.

8) La orele 8 $\frac{1}{2}$ seara concert împreunat cu dans, în sala dela otelul „Regele Ungariei“; intrarea de persoană 1 cor.; de familie 2.40 cor.

Aducându-vă acestea la plăcuta cunoștință, nu întrelăsăm a Vă invita cu tot respectul, să binevoiți a ne onora festivitatea cu prezența d-voastră.

Acei p. t. domni din loc, cari doresc a participa la banchet, sunt poștiți a se insinua la președintele comitetului parochial gr.-or. din loc, dl *Gheorghe Ioanovici* comerciant, până Vineri în 7/20 Maiu la orele 12 din zi — cel târziu ;

acei p. t. domni esteri, cari doresc a lua parte s'au numai la festivități sau atât la festivități, cât și la banchet, sunt poștiți a-și împărtăși dorința apriat la același presidiu al comitetului parochial până Duminică în 9/22 Maiu la orele 12 din zi — cel târziu, ca să se poată lua — încă la timp — măsurile necesare în privința învartirării și a viptuirii.

Orșova, la 3/16 Maiu 1904.

În numele comitetului arangiator :

Constantin Dure, Gheorghe Tatucu, Pavel Magdescu, Mihail Costescu, preoți.

Dr. Ioan Popoviciu, Gheorghe Ioanovici, Dr. Pavel Chimbir, Ioan Popoviciu, mireni.

Vorbirea Contelui Goluchowsky.

Budapesta, 17 Mai.

Contele Goluchowsky a făcut astăzi în sinul comisiunii budgetare a delegațiunii austriace întrunită la Budapesta, expunerea următoare :

În general, situațiunea politică de abia a încercat de atunci vre-o schimbare care merită de a fi menționată; și dacă voi spune că relațiunile nu și-au avut sorgintea de cât uneltirile cător-va politicieni de ocazie și agitatori fanatici. Astăzi, față cu atitudinea înțeleaptă, energică și stăruitor favorabilă menținerii alianței, a guvernului regal actual, aceste fapte aparțin trecutului, și întrevedere mea de curând cu d. Ministru al afacerilor străine al Italiei la Abbazia, n'a putut de cât să mă întărească în convingerea că grija menținerii raporturilor intime și pline de încredere între noi și regatul vecin este tot așa de înalt apreciată în cercurile dirigente politice din Roma ca și la noi, și că, la Roma precum și la noi, există convingerea că aste raporturi trebuie să păstreze caracterul reciprocității celei mai leale, dacă în adevăr se voește ca ele să rămâie la înălțimea misiunii lor atât de înaltă.

Schimbul meu de vederi cu E. S. d. Titoni s'a inspirat de principiile conservatoare, de cari politica noastră continuă de a fi inspirată și pe care Italia și-a apropiat-o în mod special în ce privește chestiunile din Balcani. O nouă constatare a acestui fapt constituie o garanție mai mult pentru pace, a cărei valoare trebuie să fie apreciată, o garanție mai mult care mărește pe aceea prin care din toate părțile, se încearcă de a se asigura pacea folositoare a situațiunii continentului nostru.

Aceeași tendință a provocat aranjamentul dintre Anglia și Franța și care are de consecință aplanarea mai multor chestiuni în litigiu și cari se prezintă ca un nou inel al lanțului de regle-

NAPOLEON BONAPARTE.

(Urmare).

Indignarea primului conzul a fost nemărginită, când fu informat despre descoperirea conspirației. Voia să dea un exemplu înfricoșător conspiratorilor cu nume așa de frumos sunător, dovedind că mâna lui răsbunătoare ajunge nu numai plebea, ci doboară și pe căpeteniile cele mai înalte. Principii regali stăteau în legătură cu asasinii, și unul din ei, prințul Enghien aștepta semnalul la frontiera țerei, pe teritoriul de Baden. Bonaparte nu luă în seamă violarea teritoriului străin, ci îl prinse acolo, unde îl găsi și ducându-l în castelul dela Vincennes, unde prințul deși nu era tocmai așa tare vinovat fu citat înaintea tribunalului militar, condamnat și împușcat.

Georges și o parte a complicilor fură executați. Ceilalți au fost grațiați de Bonaparte. Pe Moreau îl exilară pentru totdeauna din Franța. Pichegru se sinucise în închisoare.

VIII.

Înființarea împărăției. Napoleon și armata. Plebiscitul. Papa la Paris. Incoronarea. Omagiile senatului și a casei deputaților.

Conspirațiile royalștilor în loc să slăbească, încă au mai întărit domnia lui Bonaparte. Persoana sa reprezenta noua situație a lucrurilor de stat. „Cât timp voi trăi eu,“ zicea marele om, „nu-ți de ce să vă temeți; dar care o să vie după mine, ori-cine va fi alesul de șef al statului, va fi slab pentru a rezista Bourbonilor. Numai singură succesiunea e în stare ca să împedecă ivirea contra revoluțiunii“.

Așa-dar Bonaparte ajunse la punctul, unde a schimbat deja și forma exterioară a instituțiilor republice, dând întregului stat o altă înfățișare. Rudeniile și partizanii săi credincioși lucrau încă de mult spre acest scop și își dădeau silința pentru a împrieteni opiniunea publică cu ideea monarhică. Agitau pe față în favorul lui spunând, că întâiul conzul ar trebui să aibă nu numai putere, ci și titlu princiar. Vechii partizani ai republicei, cari au figurat pe vremea revoluției, se grăbiră în ruptul capului a-și denega ideile de odinioară, și în 18 Maiu 1804 senatul decretă înființarea împărăției pe viață.

Conzulul Cambacères predete în mod solemn colegului său diploma, prin care acesta deveni domnul foștilor săi colegi: Cambacères și Lebrun. Când acest dintăiu întinse lui Bonaparte însemnatul act, rosti următoarele cuvinte: „Poporul francez s'a bucurat secolii în întregi de privilegiurile domniei ereditare până când în direcția opusă a făcut experimente scurte, însă triste. Revine deci în urma unei chibzueli libere și bine gândite la calea mai potrivită pentru spiritul său. Se îngrijește de generațiunile viitoare și depune soarta fericirii sale în mâinile urmașilor Majestății Tale“.

Pentru serviciile sale însemnate Cambacères fu recompensat de Napoleon prin titlul de

cancelar-general. Al treilea conzul, Lebrun, primi demnitatea de primul păzitor al tesaurului.

Voind să molcomească totodată și partida republicană, Napoleon accentua, că formarea noiei dinastii nu e decât continuare a ideilor revoluționare. Ca și când împăratul ar fi asămător întâiului conzul numai că e primul ofițiant al republicei, cel mai bun între egali. Dar cu toate acestea nu putu să ademenească pe adversarii săi libertății; Carnot, unul dintre adversarii săi politici, îl atacă violent, însă puțin era cel, cari urmau exemplul său. În senat se găsiră numai trei bărbați, cari au fost în contra monarhiei. Vechii membri ai conventului, eroii de odinioară, devenira niște păpuși la curtea împărătească.

Armata primi cu bucurie schimbarea; e drept, că erau și aci și aci încă mulți ofițieri superiori cu sentimente republicane, între cari se numărau chiar și câțiva generali, dar și acestia se plecără în fața puterii destinului, apoi mai simțeau și oareș-care mândrie, că un camarad de a lor s'a putut ridica la așa înălțime și ambiția legă pe mulți de Napoleon și d'aci încolo mai ales ajunse rolul principal în mâinile lor, a credincioșilor soldați. A dou azi după ridicarea la dignitatea de împărat Napoleon își aduse aminte de vechii lui camarazi și numi de marșali pe generali cari s'au distins mai tare. Berthier, Murat, Moncey, Jourdan, Massena, Augereau, Bernadotte, Soult Brune, Lanens șcl. fură cei dintăiu.

Prin înființarea legiunei de onoare lăsa deja de mai demult teren liber pentru validi-

mentări destinate a stringe mai mult unirea pacifică a puterilor europene.

Ori-cât de îmbucurătoare să fie aceste fapte cari se petrec în apropierea noastră cea mai imediată, trebuie, cu toate acestea, de constatat pe de altă parte că situația în extremul orient se întuneacă din ce în ce mai mult. Conflictele foarte adânci de interese au provocat în cea parte a lumii o luptă tot atât de deplorabilă din punctul de vedere umanitar, pe cât și de amenințătoare pentru chiar aceia cari nu participă la densa în mod direct, și aceasta din cauza duratei sale ce nu s'ar putea circula în acest moment și față de depresiunea generală economică care va urma.

Pe lângă lipsa de siguranță meren crescândă ce se ivește cu ocaziunea unui asemenea conflict pe lungă durată, se mai asociază încă o stagnațiune inevitabilă în comerț, mai ales față de extensiunea insolită pe care beligeranții au obiceiul de a da astăzi cuvântul de contra-bandă de război, ceea-ce exercită o astfel de influență asupra comerțului internațional, în cât trebuie să ne întrebăm nu fără dreptate dacă n'ar trebui să punem capăt pe viitor acestui inconvenient resimțit de mai multe părți și aceasta prin un acord reciproc al puterilor cu privire la oarecari norme restrictive. Această sarcină trebuie totuși să rămâie rezervată pentru un moment mai potrivit.

În ce privește atitudinea monarhiei noastre în acest conflict, este cunoscut că aceasta a proclamat neutralitatea sa absolută, a cărei menținere strictă va forma obiectul eforturilor noastre neîncetate. O atitudine identică a fost observată de toate celelalte puteri, astăzi pe cât preverile omenești pot să se realizeze, se poate afirma că lupta va rămâne localizată și că nu va atrage după dânsa alte complicațiuni pline de primejdii.

Progresele făcute de acțiunea noastră de reforme în Balcani în acest din urmă timp pot fi numite favorabile și îmbucurătoare. Cu toate greutățile continue ce le întâmpinăm la fiecare pas din partea Turciei și cari n'au putut fi înlăturate de cât printr'o mare răbdare și stăruință, am isbit, după o muncă febrilă de mai multe luni a face ca reorganizarea jandarmeriei, unul din punctele cele mai importante ale programului de la Muerzsteg, să intre într'o fază de execuțiune practică.

Ofițerii străini, cari s'au dus la posturile ce li s'au desemnat, se ocupă cu activitatea de îndatorirea ce li-s'a încredințat și se nădăjduiește că, într'o vreme nu prea depărtată, se va putea vedea rezultatele tangibile ale muncii ce au depus. Este dela sine înțeles că această țintă nu se poate atinge decât cu încetul. În prima linie se

țarea celor ambițioși dând astfel o lovitură strașnică egalității republicane. Impăria noastră acum alte instituțiuni monarchice, și mai noi. Trebuia să se grupeze împrejurul tronului o aristocrație aleasă. Cuceririle revoluțiunii dispărură una după alta, pas de pas.

Trebuie totuși să recunoaștem, că Bonaparte a dat și acum dovadă, că-și pleacă fruntea înaintea voinței poporului, când se supuse voinței de plebiscit lăsându-l să decidă definitiv asupra înființării de regim monarchic. Dar aceasta fu cea din urmă concesione suveranității poporului. Trei milioane cincisuteșaptezeci și nouă de cetățeni votară cu „da“. — Napoleon voia acum să îndestulească și prejudiciile bătrânei Europei. Își dădu deci toată silința ca să apară în societatea celorlalți principii ca semenul lor, ca unsul lui Dumnezeu. Intronarea dorea să se întempele cu o pompă neasemănată și-și exprimă dorința, ca papa să vină în persoană spre a-l încorona, ca și obișnuiră la încoronarea împăratului Carol cel Mare.

Trad. după Aldor de: *Mircea*.

(Va urma).

va căuta a se reorganiza corpurile de jandarmerie existente în centrele vilaietelor numite macedonene și aceasta pentru-că înainte de toate nu se poate cere dela atașajii nostri militari ca ei să-și desfășure activitatea simultan și cu aceeași exactitate pe întregul teritor, și apoi pentru-că din cauza împrejurărilor locale este imposibil de a angaja în același timp și ofițeri indigeni capabili, în număr necesar pentru executarea proiectului întreg de organizare.

O atenție particulară se va da circumscripțiunilor septentrionale din vilaietul Kosovo, în care populațiunea creștină este amestecată cu cea albaneză și unde multe măsuri trebuiesc luate pentru a face posibilă locuirea împreună pacnică a acestor două rase cari se războiesc neîncetat.

Nu este de loc nevoie de a releva că, cu toată importanța ce noi atașăm dezvoltării acestei părți importante a administrațiunii interioare, suntem decisi de a urmări cu o nu mai puțină stăruință și energie executarea integrală a tuturor celorlalte puncte din programul de la Muerzsteg, fără a ne lăsa să fim opriți prin piedici ce am putea întâlni pe drumul pe care am plecat acum. Ca și Rusia, noi considerăm ca o datorie de onoare de a împlini în mod complet misiunea care ne-a fost încredințată de marile puteri europene și putem spera că Turcia nu va continua de a face dificilă această sarcină cum din nenorocire ea a procedat prea adesea ori până acum, în orbirea sa de a nu-și cunoaște interesele sale cele mai vitale. Trebuie să se știe și mai ales să nu se mai înșele la Constantinopole că nici o reducațiune din punctele programului nostru nu se va putea obține prin expedientele obicinuite. Activitatea noastră nu se va micșora negreșit; este sigur că nu ne vom odihni cât timp programul nu va fi executat în toate amănunțele sale și cât timp funcționarea regulată a instituțiunilor create nu va fi garantată. Dacă poarta ține a fi liberată foarte curând de această presiune, ea trebuie să ne ajute în mod sincer și leal și să contribuie din partea sa în mod cinstit pentru-ca îmbunătățirea situațiunii prin mijlocul reformelor să se producă cât mai curând. Dacă ea nu face aceasta, nu va avea a se plânge decât de ea însăși, de urmarea în intervenția noastră directă și de pericolele serioase la care s'ar expune în mod inevitabil dacă ar continua să stăruiască în această tactică de quasi-sinucidere și de a da astfel dreptate celor cari o cred incorigibilă și cari ar dori să o supue unei operațiuni mai esențiale decât măsurile cari formează obiectul programului de la Muerzsteg cari păstrează la mod complet integritatea Turciei. Ar fi, în adevăr, o curioasă orbire din partea Porței de a nu se lăsa a fi convinsă, și de a asculta mai mult câți-va agitatori și delatori cari și-au făcut o profesiune profitabilă de a răspândi sistematic șgomote fără nici un sens, invențiuni și calomni fără a ține socoteală de interesele vitale ale imperiului otoman și de consecințele fatale cari rezultă. Un astfel de procedeu ar fi cu atât mai vinovat acum, cu cât în urma recentei convenții cu Bulgaria în urma atitudinii corecte a guvernului sârb, față de uneltirile bandelor — last not least — în urma liniștirii spiritelor la populațiunea autohtonă, grație acțiunii din ce în ce mai simțită a reformelor, s'a creat o situațiune care, contrar temerilor ce se puteau avea încă acum câte-va luni, pare cu totul propice a favoriza, și a accelera opera în curs de execuțiune.

Dar nu este vreme de pierdut; și de aceea îți place a nădăjdui că Turcia va sfârși prin a înțelege în mod precis că lucrăm cu seriozitate, cu sinceritate și în mod dezinteresat în interesul propriilor sale conservări și consolidări, menținând cererile noastre cu stăruință și tărie a ne abate dela linia noastră de conduită.

D'ale învățătorilor.

Carei-Eriu.

Spre întinderea șesului cel mare în comitatul Sătmariu spre r. meazăzi în vecinătate cu c. Selagi e situată comuna Istrău, în care se vede înălțat un turn cu signalul sfinței cruci; care ne arată că în acel sft. locaș vestește cuvântul lui D-zeu un tânăr preot zeos M. On. D. Dr. Lauran Paul care a studiat la vatra iubirei, a științelor, în străbuna cetate Roma.

În cea comună ziua de 12 a. l. c. st. n. a fost o zi de sărbătoare unde învățătorii au ținut adunarea filială Carei-Eriu în localitatea zidului școlii și o zi de suvenire văzând doi tineri bravi, conducătorii poporului român cari au primit corpul învățătoresc cu cuvântul „Binea-ți Venit“ manifestând și iubirea ce o nutresc față de națiune și de limbă.

La orele 8 dimineața corpul inv. rom. adunat la școală din cari au lipsit 5 de unde o comisie de 2 persoane a fost trimisă pentru însinuare la parohie, la orele 1/9 sa început s. liturgie prin M. O. D. parochul local pentru cari suflete a adormiților colegi în domnul s'au ridicat și părăstas. — Cântările au fost executate de cor. elevilor școlarii condus de Dl inv. local I. Rațiu. După s. liturgie tot corpul învățătoresc a făcut visita M. On. D. paroch local. La orele 10 ne-am adunat în sala spațioasă a școlii române unde Domnul președinte Georgiu Pteancu a deschis ședința prin o vorbire frumoasă și pătrunzătoare. A urmat propunerea D-lui I. Rațiu „Introducere în scriptologie cu cl. I.“ care unanim s'a primit de bună. După desbaterea propunerilor mai multor obiecte diverse în fine s'a decis ca adunarea filială se va ține în comuna Gencel. La adunare au luat parte M. O. D. paroch local, M. O. D. V. Leșian paroch în S.-Miclăș, Dl I. Sturdza inv. pensionat în Domahida și Dl Emiliu Popp inv. în Vasad ca oaspeți, și interesați, și mai mulți poporeni. În fine Dl președinte închide adunarea prin o vorbire frumoasă, ear M. O. D. V. Leșia fost profesor ne-a explicat din Geografie despre glob, care cu multă atențiune a fost ascultată.

La ora 1 d. a. a urmat prânzul comun la masă Dl coleg I. Rațiu care cu o iubire și dragoste frățescă și ospitalitate ne-așteptată ne-a primit. Intre discursuri Dl președinte G. Pteancu a toastat pentru Majestatea Sa Regele. M. O. D. V. Leșian pentru Ilusritatea Sa Dr. D. Radu episcop. A urmat mai multe toasturi dintre care e de amintit și M. O. D. paroch local Dr. D. Lauran Paul. După terminarea prânzului toți sau depărtat cu acele simțăminte plăcute ca în viitor bunul D-zeu să ne ajute cu toții dimpreună să ne revedem earăși întruniți întru acel loc unde se îndeplinească misiunea chemării spre înflorirea și înaintarea, progresului școlilor populare față de s. maică biserică, patrie și națiune.

Din străinătate.

Lupta culturală în Franca. Ziarul „*Radical*“ scriind asupra notei de protestare a Vaticanului, declară, că *necondiționat se va pune la ordinea zilei chestia separării statului de către biserică.* Alegătorii francezi vor avea în 1906 cu ocaziunea alegerilor generale pentru cameră să decidă în afacerea asta.

Ziarul „*Echo de Paris*“ opinează că nota guvernului francez va sosi la timp la cunoștința ministrului president italian, care va putea usa de ea, vorbind despre Roma și apucăturile congregațiunilor.

Nunțiatură la Berlin. Din Roma se telegrafează ziarului „*Berliner Tageblatt*“ că în cercurile Vaticanului abstau dela înființarea nunțiatului papale la Berlin.

Visita lui Loubet în Spania. Lui „*Berliner Tageblatt*“ i-se vestește telegrafice din Madrid, că presa clericală pretinde ca regele să nu primească visita lui Loubet, care a ofensat pe pontifice. În Madrid a produs mare senzație faptul, că papa a primit pe don Carlos foarte cordial, ceea-ce ar semna, că Vaticanul voește să facă presiune asupra regelui spaniol, ca acesta să nu primească pe Loubet și că nici regele să nu facă vizită la Paris.

Italia și Austro-Ungaria. Ziarul „*Patria*“ ocupându-se cu exposeul lui Goluchowski rostit în delegațiunea austriacă

declară, că este superfluu a se explica aceste declarațiuni, fiind foarte clare. Scopul comun al Austro-Ungariei și Italiei în Bałcani referitor la statul quo și menținerea păcii este a se circumscrie precis și conștientios. »*Patria*« remarcă privitor la desvoltările ministrului de externe, că aceste, relative la politica comercială a Austro-Ungariei dovedesc aceea dorință sinceră a guvernului austro-ungar, ca între ambele state să se facă o înțelegere fără jignirea gravă a intereselor ambelor țări.

Nota de protestare a Vaticanului și opinia publică franceză. Din Paris se telegrafează, că nici acum nu a dispărut penihila impresiune, ce a făcut nota de protestare a Vaticanului. Presa guvernamentală mereu se silește să calmeze indignarea accentuând că lucrul principal este să se evite denunțarea concordatului. Visita președintelui francez a fost un interes de stat, pe lângă care ori-ce alt interes a trebuit hotărât să dispară. După »*Rappel*« partea aceea a notei Vaticanului, unde se amenință cu revocarea nuntului papal, se cuprinde numai în nota trimisă celorlalte puteri, lipsind pasagiul acesta din nota trimisă guvernului francez.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 20 Maiu 1904.

— **Binecuvântare cerească** s'a revărsat erî asupra pământului. După o secetă de aproape o lună și după o căldură ca de vară, încât era primejdie să se usuce tot, erî pe când credincioșii bisericii române în cele mai multe sate erau cu litiă, s'a deschis cerul și o ploaie măruntă și deasă a căzut până azi dimineața, ear cerul ș'acum e acoperit cu nori de ploaie. E o bucurie nespūsă între oamenii!

— **Bătăie mare** s'a încins Duminică între câți-va feciori din Micălaca și între geandarmii. Unul dintre voinicoșii cu pene a fost scărmanat bine. A fost la fața locului procurorul Dr. Meszlényi, care sperăm: va spune geandarmilor să se ferească în viitor cât se poate de mult a provoca ciocniri cu poporul și a prea face pe viteji când nu este de lipsă.

— **Congres internațional.** Cctim în »*Secolul*«: In luna Septembrie se va ținea la Berlin un nou congres internațional de dermatologie.

Din Partea României va participa dl profesor Dr. Victor Babeș.

— **Moartea unui istoriograf englez.** Profesorul York Powel a murit la Oxford. El urmă lui *Fronde* la catedra de istorie dela universitate. Powel era un spirit vast, aproape universal. Principalul său titlu de glorie sunt cercetările și descoperirile pe cari le-a făcut în *Sage*, din istoria primitivă a rasei de nord. York era socialist și imperialist.

— **Bravurile rășbolului.** Acesta va fi titlul cărții mai noi a lui Tolstoi, la care lucrează acuma cu mare sîrguință și multă voie de muncă celebrul scriitor. Nu de mult un prietin al său l-a cercetat la moșia sa din Iasnaia Poliana, unde a aflat pe renumitul filosof rus sănătos și bine dispus.

— Această carte, a zis Tolstoi, o consacrez rășbolului ruso-japonez. Las să o cetească omenimea, să vadă ce sunt bravurile rășbolului și să se umple de oroare.

— Căci doară și D-ta ai luptat când-va — a răspuns prietenul său.

E drept — replică rîzînd Tolstoi, și eu am purtat când-va sabie. După aceea am depus-o mult timp a zăcut într'o odaie unde-va, până-ce o rudenie mi-a cerut-o drept suvenir. I-am și dat-o cu multă bucurie. Fără religione, fără credință nimic nu poate reuși. Oamenii sunt așa un fel de ferestruțe, prin cari privește înțelepciunea divină pe pământ.

— **Marele duce Cyril**, cel care în chip așa de minunat a scăpat viu când cu aruncarea în aier a panteratului »*Petrupavlovsk*«, după-cum se telegrafează din Petersburg, s'a însănătoșat deplin și în curînd — se va însura. Țarul și-a dat adică învoiala să ia în căsătorie pe marea ducesă de Hessen, despărțită de bărbat, pe care Cyril o iubise de mult, dar Țarul nu-l lăsase să se cunune cu ea.

— **Statua lui Mommsen.** După-cum se știe s'a lansat o listă de subscripții pentru ridicarea unei statue lui Mommsen. S'au adunat până acum peste 80.000 marce.

— **Poporul rus și rășbolul.** Massa poporului rus primește ce e drept informațiuni despre rășbol, ce face atîta pustiire în orientul îndepărtat, dar nici idea n'are despre cauza adevărată a vîrsării de sînge. Cei mai mulți dintre popor nici aceea nu știu unde se află Japonia, și mărturisesc că despre această țeară până acum nici n'a auzit nimic, ba sunt chiar comune, cari cred că Japonezii sunt niscar — insecte. Nu de mult un colaborator de ziar a făcut o călătorie prin Rusia, pentru a-și procura informațiuni imediate asupra dispozițiunii generale a populațiunii. In unele comune poporul s'a exprimat în modul următor despre actualul rășbol:

— De aceea este să luptî atît de greu cu Japonezii, pentru-că nu se pot vedea.

— De ce nu se pot vedea? — întrebă ziaristul dela țeranii:

— Pentru-că Japonezii sunt — insecte, au răspuns. Sunt niște insecte mici, cari ziua sunt ascunse prin earbă, ear noaptea întră pe tureacul cizmelor soldaților noștrii și le sug sîngele. Și cu un astfel de dușman luptăm noi! — Apoi dacă așa este, atunci în adevăr zădarnic luptă sclavii Țarului!

— **Lipitoare în laringe.** Dintr'o revista științifică scoatem următoarele: Un medic din Smirna descrie 7 casuri, în cari lipitoarea scăpată pe gătley nu a mers în stomac ci s'a furisat ori în caverna nasală, ori în laringe, ori s'a adăpostit în gătley, ori în lăuntru laringei. Primul cas a fost la un păstor de 25 ani, care s'a plîns de insomnie și respirațiune grea. Aceste simptome le-a atribuit însuși el împrejurării, că a înghițit o lipitoare. Examenul medical a dovedit, că animalul a pătruns prin corzile vocale în laringe. Medicul au probat să o tragă afară cu cleștele, ca de comun când se află vru'n obiect în laringe. Dar asta n'a reușit, ci au fost nevoiți să trateze laringea cu cocain, și astfel au izbutit să scoată lipitoarea incomodătoare. Pe semne cocainul este venin tare pentru lipitori, căci după tractare erau amețite, perind în câte-va minute. Lipitoarea în cazul de față a fost 6 zile în laringe, ear altă dată 9 zile.

— **Himen.** Gentila d-șoară Iuliana Sfera și tinêrul Iuliu Crainic ales de preot în comuna Unip, au onoare a înștiința sêrbarea cununiei lor, care se va ținea la 9/22 Maiu a. c. în biserica gr.-ort. română din Vég-Snt.-Mihaiu.

— **Invitare.** »Reuniunea de cetire și cântare din com. Iertof« are onoarea a vî invita la Concertul împreunat cu teatru și petrecere de joc care se va ține în 9/22 Mai 1904 în localitatea școalei din comuna Retisior (Réthely). Prețul de intrare L. I. 1. c 20 f, l. II. 80 f, l. de stat 40 f. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat este destinat pe seama fond. Reuniunii. Comitetul.

— **Durere de stomac.** Sgârçiuiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de apetit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare

de stomac »*Centauria*« a farmacistului Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. —

In contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept »*Senega*«. Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la »*Maria Fecioară*« a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

157

Mulțumite publice.

La petrecerea arangeată de inteligența română din Ghioroc și jur, cu concursul tinerimei universitare din Budapesta a III zi de Paști: au binevoit a suprasolvi următorii domni: Dr. Alexandru Mocsonyi, 20 cor., Iosif Gal, Lucareț 20 cor., Dr. Aurel Vlad, 20 cor., Dimitrie Birăuț, 100 cor., Dr. Vasile Avramescu, 33 cor., Dr. Ioan Suci, 18 cor., P. Givulescu, protopresbiter 15 cor., Dr. Aurel Halik, 15 cor., Dr. Alexandru Marta, 5 cor., Dr. Atanasie Brădean, 5 cor., Konez Benő, 6 cor., Victor Popovici, 2 cor., Ioan I. Ardelean, 2 cor., Kaufmann Mátyás, 6 cor., Kaufmann Jakab, 2 cor., Dr. Ioan Mezin, 2 cor., N. Ungurean, 5 cor., Parteniu László, 1 cor., Nicolae Buda, 5 cor., N. N., 1 cor., Augustin Târziu, 4 cor., George Câmpean, 1 cor., Teodor Magoș, 1 cor., Eichner Adolf, 1 cor., Avarilly Gyula, 5 cor., George Purcariu, 2 cor., Corneliu Popescu, 7 cor., Florian Roxin, 1 cor., Ioan Oltean, 2 cor., Rasko Sándor, 3 cor., Kelemen András, 1 cor., Aurel Barzu, 2 cor., Terențiu Petroviciu, 2 cor., Rezik Albert, 1 cor., Walter János, 1 cor., Ispán György, 1 cor., Kaufmann Lajos, 3 cor., Arcadie Căcinca, 10 cor., Nicolae Conopan, 3 cor., Szilvassy Géza, 2 cor., Tabajdi Gyula, 2 cor., Kende Vilmos, 3 cor., Corneliu Popescu, 2 cor., Nicolae Bogdan, 1 cor., George Monția, 8 cor., Ioan Mladin, 10 cor., George Stoian, 3 cor., Trăian Givulescu, 3 cor., Fabriciu Mănuilă, 5 cor., Pavel Felnean, 5 cor., Ioan Curea, 5 cor., Porficiu Popescu, 5 cor., Constantin Mihulin, 2 cor., Romul Zab, 5 cor., Alexandru Eftimie, 5 cor., Petru Pelle, 5 cor., Dimitrie Maci, 8 cor., Constantin Putici, 8 cor., Dr. Iulian Suci, 2 cor., Valeriu Oprean, 2 cor., Nicolae Moldovan, 2 coroane.

Când ne permitem a aduce și pe aceasta cale mulțumitele noastre susnumitor d-ni pentru jertfele aduse nu putem întrelăsa ocaziunea binevenită de a da expresiune simțimentelor noastre de bucurie, atunci, când din incidentul petrecerii arangiate, dat ne-a fost a vedea întrunită ca într'un mănunchi o inteligență română atît de frumoasă, o cunună de dame din părțile cele mai îndepărtate ș. a. de pe Murăș, Deva, Orăștie, Turda, Brașov, Ciaba, Chitighaz și din alte părți, precum și din Arad, Pecica, Sămbăteni, Cuvin, Covasint, Șiria etc. E mândră comuna noastră că la un mic apel i-a succes a întruni în părțile podgoriei noastre floarea națiunii, fala neamului românesc, tinerimea noastră din capitala țerei, care ca prin farmec, ni-a făcut posibil să dăm dovadă despre eficacitatea existenței a neamului nostru în aceasta parochie încungiurată de străini. E mândră comuna noastră, și pentru aceea că în capitala țerei noastre, este un bărbat, care recunoscător că razele soarelui s'au deschis în aceasta comună, — n'a pregetat ostăneală și spese, ca convenirea noastră prin sucursul tinerimei universitare — să o facă cât de animată și splendidă. Acest bărbat e dl Dimitrie Birăuț proprietarul și redactorul »*Poporul Român*« din Budapesta. Ce mândru era apoi poporul nostru, când după eșirea dela sf-ta liturgie, a putut saluta în mijlocul său pe domnul deputat dietai Dr. Aurel Vlad apoi mai târziu pe aleșii bărbați ai neamului și bisericii noastre rev. domn Procopiu Givulescu, protopop; pe spect. domni Dr. Ioan Suci, Vasile Gol-diș, Ioan Russu Șirianu, Sever Secula etc. etc. Cu un cuvînt am fost pe deplin mulțumiți cu succesul în ce privește cel moral, — ca s'a întrunit o inteligență, aleasă, că doară nici când și nici unde altădată, — cu cel material, că a fost un venit curat de 328 cor.

In numele poporului meu din Ghioroc și în calitate ca preot al comunei mele, — vin și pe aceasta cale, a aduce mulțumita spect. dame și domni pentru binevoitorul sprijin moral și material, dorind tuturor ani mulți fericiți.

Nicolae Lungu,
preot.

In numele credincioşilor parohiei Cireşa cu filiile Zăvoi şi Ferdinandsberg — de pe valea Bistrii — ne-am ţinut de datorinţa şi pe calea aceasta a ne exprima cele mai sincere mulţămiri marimonioşilor dăruitori, cari — la colecta întreprinsă de preotul local — au contribuit cu colul lor: Ioan Popovici preot Ioan Azzola înfrinzător câte 20 cor. Nistor inv. în pens. din laz Avram Măgariu codrean Samfir Boldea jude com. câte 10 cor. Maria Popovici 8 cor. George David v. notari Atanasie Cherlea, Ivan Crpaz, epitrop Marcu Moisescu epitrop câte 6 cor. Elisa Csaki nasc. Peia, Ioan Grozăvescu preot în Cornareva Mihael Bobiş inv. Opruţi Boldea, Troszt Béla, George Ferindescu jude com. Petruţa Tuştean Găvrilă Tuştean Ioan Năgariu, Atanasie Ştiopu, Nicolae Totostean Iordan Boldea Troszt Béla câte 5 cor. George Haţegan Apostol Florei, Tradafir Toader câte 4 cor. Luca Boldea, Petru Vladulescu epitrop, Vichentie Radu, Pantelimon Avramuţi, Mihael Popovici, Andras Olariu câte 3 cor. Dobriţa Boldea, Vasilie Babeu Ilinca Babeu, Iordan Sêrbu, Nicolae Ferindescu, Constantin Olariu Elisabeta Popovici din laz August Harshavek Mihael Borugă, Ana Georgescu Teofil Năgariu Păscălia Olariu, Alexandru Popovici, Avram Năgariu Nr. 5 2 cor. Trandafir Plecea, Maria Boldea, câte 2 cor. Antonie Buneî, Apostol Radu, Iosif Mălăescu, Ioan Banceu, Iordan Buneî, Ştefan Olariu, Apostol Georgescu, Serafin Buneî, Iordan Radu, Solomia Boldea, Ioana Olariu, Grigorie Guntean, Brânduşa Florei Ileana Mălăescu Maria Flecea, Ion Ferindescu, Sofrania Demian, Afilon Rachitovan, Samson Boldea, Avram Banceu, Sofrania Olariu. Iconie Radu, Neta Popovici, Maria Popovici, Alexandru Ştiopu, Arsenie Ţuican, Mihael Olariu, Brânduşa, Ţuican, Ilie Ţuican, Petru Popovici, Avram Banceu, Trandafir Banceu, Apostol Florei, George Buneî, Ioan Gherlea, Ioan Flecea, Simion Boldea, Ana Flecea, Loghin Banceu, Ioan Olariu, Floare Florei, Petru Boştean, Maria Avramuţi, Ana Florei, Moise Rudaci, Nicolae Romănu — câte 1 coroană. Peste tot 296 de coroane.

Din suma aceasta de 296 de coroane — s'a procurat un ornat cu 250 de coroane: un stihari 10 cor. şi 2 sfeşnice pentru prestol de argint de aură cu 36 de cor.

Nistor Popovici inv. în pens. şi soţia s'a Elisabeta din laz au dăruit icoana „Botezul D-lui“ în valoare de 8 cor. 40 fil. Mai mulţi creştini, din Cireşa — Zăvoi şi Ferdinandsberg au donat: un „Antimis“ cu 10 cor.; icoana „Naşterea D-lui Iesus Christos“ cu 8 cor. 40 fil.; un „Clondir“ de argint de China 10 cor. şi un „Tas“ pentru anaforă cu 3 cor.

Prea bunul şi prea milostivul Dumnezeu să primească aceste jertfe, întru pomenirea şi iertarea păcatelor lor.

Toate obiectele amintite s'au procurat dela „Librăria diecesană“ din Caransebeş.

Cireşa, 11 Aprilie 1904.

Ioan Popovici,
preot.

Boldea Samfir,
jude comunal.

Samsonu Boldea,
epitrop.

CONVOCARE.

Acţionarii institutului de credit şi economii »Zarandeană« sunt invitaţi la:

Adunarea generală extraordinară

ce se va ţinea Duminică în 5 Iunie st. n. a. c. la 3 ore p. m. în localul institutului.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării.
2. Constatarea celor prezenţi.
3. Raportul direcţiunii despre subscrierea capitalului urcat şi solvirile făcute.
4. Modificarea ŞŞ-lor. 5, 6, 12, 23, 33, 46, 50 şi 52 al statutelor.
5. Alegerea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

În lipsa membrilor receruşti adunarea în sensul § 23 din statute se va ţinea la 12 Iunie st. n. a. c. la locul şi timpul indicat.

Domnii acţionari, cari voesc a participa la adunare în persoane sau prin plenipotenţiaţi, sunt rugaţi aşi depune acţiunile sau

documentele de plenipotenţă la cassa institutului cel mult până la 4 Iunie st. n. a. c.

Acţiunile se pot depune şi la cassa societăţii »Crişana« în Brad şi reversele sunt a se înainta până la datul indicat.

Boiţa, la 8 Maiu 1904

Dr. Ioan Radu m. p. George Drăgan m. p.
preşedinte diriginte.

POŞTA ADMINISTRAŢIEI.

Nr. abon, 2834. Ioan O. Oşora. Eşti în regulă. Abonamentul e plătit până la 1 Ian. 1905.

Paula Fiscea, Ulma. Abonamentul e plătit pe întregul anul 1904. Receptul postal să fie document.

Bibliografie.

A apărut şi se află de vânzare în librăria Petru Simion, Arad. Propise pentru scris la examene. Tipar elegant şi frumos litografat. Preţul 100 buc. Cor. 1.60. Porto — 30 fil.

A apărut:

Cărţile Săteanului Român, Schiţe din popor de George Stoica. Editura foii populare »Răvaşul«. Preţul 10 banî.

Cărţile Săteanului Român, Păcatele noastre de Petru Suci. Editura foii populare »Răvaşul«. Preţul 15 banî.

Licitaţiune minuendă.

La înţelesul decisului preveneratului Consistor diecesan gr.-ort. Arădan din 13/26 Decembrie 1903. Nr. 7446/1903. să escrie concurs de licitare minuendă pentru edificarea de nou a sf. Bisericii gr.-ort. rom. din Comlauş Ó.-szent Anna (com. Arad) carea se va ţinea la 16/29 Maiu 1904, la 2 ore după amiază în localitatea şcolii II. din loc.

Preţul de exclamare e 20840. cor. 86 fil. Reflectanţii la licitare sunt obligaţi a depune înainte de începerea licitării vadiul de 10% dar în bani gata, stă însă în dreptul comitetului parochial a da lucrul la acela dintre licitanţi, în care va avea mai mare garanţă morală şi materială.

Planul, preliminarul de spese şi condiţiunile de licitare se pot ceti la subsemnatul portatoriu al oficiului parochial.

Reflectanţii nu pot pretinde diurne ori viatic, nici la studiere, nici la licitare.

Comlauş, (O.-szent.-Anna) 2/15 Maiu 1904,

Mihail Leucuşia

par. gr.-or. rom.

234 3—3

Licitaţiune minuendă.

Pe baza încuviinţării Ven. Consistoriu diecesan din Caransebeş de dno 22 Aprilie 1904 Nr. 1136 B. se escrie licitaţiune minuendă pentru îngrădirea avliet bisericii gr.-or. rom. din Răcăşdia, comitatul Caraş-Severin, cu zid de piatră cioplită şi gard de fer, pe dno 2 Iunie (15 Iunie st. n.) 1904 la 10 ore a. m. în şcoala gr.-or. rom. clasa II din loc. — Preţul exclamării 9141 cor. 83 fil.

Modelele de piatră cioplită, planul şi specificarea speselor se poate vedea în orice zi la oficiul comitetului parochial. —

Condiţiunile licitaţiunei se vor face cunoscute licitaţiunilor înainte de începerea licitaţiunei.

La licitaţiune vor fi admişi numai măestri esperţi cari pot dovedi desteritatea prin mai multe întreprinderi de felul acesta

sevârşite bine şi fără procese şi cari vor depune vadiul de 10%.

Răcăşdia, din şedinţa comit. paroch. ţinută la 17 Aprilie 1904.

Emilian Novacovici

Nicolae Mergea

inv. şi preş. com. par.

not. com. par.

In conţelegere cu protopresb. tractual.

224 3—3

INSERTIUNI ŞI RECLAME.

Un tiner gr.-or. de 21 de ani, ales preot într'o comună cu poziţie frumoasă, cu o avere proprie de 10—15000 fl; doreşte a face cunoştinţă cu o domnişoară inteligentă, din familie bună, cu ceva avere, şi în etate de maximum 21 de ani.

Epistoalele încât se poate provăzute cu fotografie sunt a se adresa la redacţia »Tribunii« în Arad.

Se asigură serioşitate şi cea mai perfectă discreţiune.

216 1—5

O domnişoară română,

care vorbeşte afară de limba română şi cea germană şi maghiară, şi se pricepe la lucru de mână, se recomandă ca educatoare, ori şi la domn veduv cu copii ca locuitoare de mamă. A se adresa la administraţia ziarului nostru.

Nr. 208

Să caută o fată ori femeie mai tineră ca îngrijitoare la o familie inteligentă pe lângă doi băieţi mici. Adresa la administraţia foarei.

229 1—3

100 bucăţi

de

Propise de şcoală

cunoscută peste tot locul, costă una coroană, pe lângă trimiterea anticipativă a preţului plus porto poştal de 30 fileri expediţiunea se face franco sub legătură în blocuri tari pentru a fi scutite contra frângerii: Dela 100—750 bucăţi francarea se face pentru 72 fileri. Cu rambursă spesele de expediţiune sunt cu mult mai mari.

Biuroul de administraţiune al lui

Ingusz I és Fia.

Arad

207

Linia de vapor ungaro-americană.

Pentru a dovedi, cât de lipsite de adevăr sunt faimele respândite despre dificultatea debarcării emigranţilor în America, ne provocăm la faptul că dintre cei 1000 de călători ai vaporului »Slavonia« nici unul n'a fost refuzat în New-York, căci toţi au putut pune piciorul pe pământ american fără să se fi pretins dela ei plată specială. Dela Fiume spre New-York va pleca la 31 Maiu vaporul »Pannonia«, la 14 Iunie vaporul »Ultonia«. În spesele de călătorie sunt cuprinse spesele pentru întreprindere pe două zile în Fiume şi pentru proviziunea întreagă sub durata călătoriei pe vapor. Cu desluşirile de lipsă serveşte secţia pentru transportarea de persoane a »Adriei«: Fahrkarten — Central — bureau Budapesta, Vigadó-tér I. adresa telegrafică. Fahrkartbureau, Budapest.

Primul institut de artă sud-ungar pentru
— zidirea de altare, de sculptură și de aurit.

Temesvár-Józsefváros, vis-à-vis de claustru.

Atrag atențiunea prea onoratei preoțimii și a d-lor
curatori supremi bisericesti, că în atelierul meu pre-
gătesc iconostase noi, altare, scaune episcopicești și alte

aranjamente complete bisericesti.
Pe iconostas pictez nouă
iconi de artă, afară de aceea
auresc și vâpșesc din nou ico-
nostase vechi. Primesc și vâp-
șitul de biserică. Trimit schițe
de plan gratuit. La dorință
călătoresc la fața locului pe
spesele mele. Recomand icoa-
nele mele de relief, peatră ma-
sivă cu vâpșeală polichronică—
statue sante dela 60—180 cm,
mărim. *Madonna de Lourdes*.
Inima Mariei de 9 ani bogat,
aurite cu vâpșeală polichro-
nică.

De present se pregătește
pe seama bisericii din Kesa-
Mare: *Inima sfântă a lui*
Iisus și Madona de Lourdes
în înălțime de 160 cm.

De serviciu prompt și
echitabil îngrijește:

140 5—52

NAGY NEP. JÁNOS

Temesvár-Jozsefváros, Bonnaz-utca 6 sz. (casa proprie).

Coasa de oțel „Bur“ este cea mai bună pe lume

și carei unicei liferanți pentru întregul continent și pentru America sunt

Winkler és Grauer, Kőbánya 34,

la cari o a se adresa ori ce corespondență privitoare la coase.

Coasa de oțel „Bur“ taie admirabil!

500 coroane plătesc, celui ce este în stare să ne arate o coasă
de oțel „Bur“ veritabilă ca provenită din altă fabrică.

1000 coroane plătesc celui ce ne poate arăta dintre 100 coase
de oțel „Bur“ două rele.

Coasa de oțel „Bur“ numai atunci este veritabilă, dacă pe
mâner poartă gravată inscripția aceea: *W. G. Kőbánya*, iar pe
latul ei este tipăriia marca firmei cum arată figura asta: 190 4—20

Preț-curent ilustrat și gratuit.

Facem atent pe ori cine în interesul său propriu, de a se păz
de marfă de imitațiune. Coasa „Bur“ satisface pretențiunii ori-cărui
econom în modul cel mai perfect.

Acest favor are și multămi coasa de oțel „Bur“ singur ascuți
șului său admirabil, nici prea tare, nici prea moale. Mai ales pentru
aceea este coasa „Bur“ corespunzătoare, pentru-că are simcea și
gromaz tare, ear ascuțișul foarte subțire. Mulți economi strică și cea
mai bună coasă, prin faptul că nu știu să o bată. Asta însă pe lângă
toată nedibăcia economului este eschisă la coasa „Bur“, de oare-ce
firma noastră trimite coasa bătută și probată. Pentru fie-care bucată
se primește garanția, iar care nu corespunde schimbăm pentru alta
însă mărturisim din experiență, că între 1000 coase nu e nici una rea

Prețurile coasei de oțel „Bur“

60	70	75	80	85	90	95	100	110	120 cm. lungă
1:80	2:10	2:20	2:30	2:40	2:70	2:80	2:90	3:20	3:60 Cor.

La comanda de 5 bucăți suportă spesele postale; la
de 10 bucăți fabrica nu numai că suportă spesele postale, dar
o coasă în dar, ear la comanda de 20 bucăți, fabrica pe lângă
tarea spseilor postale și trimiterea a două coase, trimite și
blouri frumoase din timpul resboiului burc-anglez. Cutes „Bur“ 1
de oțel „Bur“ 1 coroană. O cute „Amer“ „...“
pentru băterea coasei (nicovală și ci
Tescă potrivită p. coasă pâr cu cheie

P. T.

Am onorul a Vă face cunoscut, că în urma extinselor mele legături sunt în
stare de a mijoci împrumuturi (amortisări pe lângă interese) de 4,3%, 4,5% și 5%

cu plătire pe

15, 20, 25, 30, 40 și 50 ani

pe posesiuni mai mari sau mai mici și pe case de chirie dela oraș cari împrumuturi sunt a se plăti în rate de jumă
tate an; în rate se cuprinde capital și interese.

Sunt în legătură continuă atât cu instituttele de bant din provinciă, precum și cu toate cele din Budapesta
prin ce sunt în stare a mijloci împrumuturile foarte ieftin și în timp scurt, precum și de a le plăti fără ori-ce detragere.

Spese preventive nu sunt, honorarul meu după tocmeală să plătește ulterior, atestatele cu spese nu sunt de
lipsă, numai extrasul autentic al cărții funduale și coala de cataster se recere; servesc prompt în ori-ce direcțiune cu deslușire.

Provocându-mă tot odată la lucrul cunoscut de toți, că în anii din urmă interesele împrumuturilor amortisa-
ționale au scăzut foarte, mai ales le stă în interes celor ce au îngreioate imobilele cu împrumuturi vechi scumpe, că
acestea să le schimbe cu împrumuturi nouă ieftine, cu atât mai tare că trecând cu vederea chiar, că aceste împru-
muturi prin convertire să fac fără timbru și taxă, cu așa de mari avantaje, încât solvirile anuale aduc o economie
considerabilă; notez că aceste avantaje le dovedesc numerice tuturor stimaților mei clienți, cari se adresează la mine.

Atrăgându-vă atențiunea asupra celor de sus, Vă rog tot odată, ca la cas de lipsă să Vă folosiți de mijlocirea
mea, când P. T. D.-Voastră Vă veți convinge, că din împrumuturile câștigate prompt veți avea avantajii foarte însemnate.

Rog a se aduce extrasul cărții funduale.

Cu deosebită stimă:

HERZOG SÁNDOR

ARAD, Strada Weitzer János (Templom) Nr. 15, ușa 7.